

KRALJEVINA JUGOSLAVIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

KLASA 58 (2)

INDUSTRISKE SVOJINE

IZDAN 1 FEBRUARA 1939.

PATENTNI SPIS BR. 14627

Aktiengesellschaft Oederlin & Cie, Baden, Švajcarska.

Postupak za izradu metalnih kalupnih oblika

Prijava od 2 septembra 1937.

Važi od 1 avgusta 1938.

Pronalazak se odnosi na postupak za izradu metalnih kalupnih oblika.

Poznato je, da se presovanjem ili izvlačenjem dobijani delovi mogu podesno izvoditi iz materijala, koji se može dobro izvlačiti, sa finom strukturom, n. pr. iz presovanih poluga, koje obrazuju predstupanj za delove za presovanje ili izvlačenje. Liv iz kokila koji je liven u mirnim kalupima za livenje, usled svoje srazmerno grubozrne relativno rastresite strukture nije podesan za izradu takvih delova.

Uopšte u koliko je struktura izvesnog metala finijeg zrna, u toliko ovaj postaje žilaviji i prema tome ima bolje za presovanje i izvlačenje potrebne metalurgijske i fizičke osobine. Postupak po pronalasku se sastoji u tome, što se najpre izraduju polugotovi komadi centrifugalnim livenjem u obrtnom kalupu i ovi se daljom obradom bez otpadaka uz primenu pritiska dalje ubočavaju u gotovi komad (kalupni oblik).

Za izradu n. pr. delova za presovanje iz mesinga ili drugih legura se u kakvom obrtnom kalupu za livenje, na primer sa udubljenjem koje se pruža u vidu kružnog prstena ili poligonalno, čiji konturni oblik odgovara bar približno obliku preseka gotovog presovanog dela, izraduje se kakav prsten, ili niz (red), ili grupa delova iz centrifugalnog liva, koji se na mestu ulivanja ne preraduje, ili se bar delimično preraduje, ili se potpuno preraduje po površini. U obrtnom kalupu za livenje iz dva dela, ili više delova, može za pojedine komade biti umetnuto više kokila u kružu, t. j. u udubljenju u vidu kružnog prstena u kalupu za livenje, tako da se ove

mogu vaditi odnosno da se mogu zamjenjivati. Ako se obrazuje kakav prsten ili uže, to se može ovaj raseći u komade. Ovi se komadi u čeličnim kalupima, hladni ili topli, bez otpadaka dovode u konačni oblik, u kojem se obliku upotrebljuju ili se još delimično mehanički obraduju. Jednovremeno sa ubočavanjem bez otpadaka poboljšavaju osobine otpornosti materijala primenom pritiska, a naročito struktura.

Prstenu ili nizu, ili njegovim delovima može konačni oblik biti dat i izvlačenjem (teglenjem).

Ogledi su pokazali, da na ovaj način iz centrifugisanog liva obrazovani komadi za presovanje, valjanje, vučenje (teglenje) i t. d. imaju metalurgijske i fizičke osobine, koje ovaj postupak čine važnim stoga, što se dobijaju komadi najboljeg kvaliteta, a uredaj je jeftin.

Opisani postupak omogućuje, bez upotrebe mehanizama za valjanje u bloku ili presa za poluge, izradu tačno prema meri kalupnih oblika velike čvrstoće (otpornosti), kako su se do sada mogli dobiti tek sa skupim uredajima i kovanjem sa skupim materijalom, koji se može kovati. Ovo se može pripisati tome, što se poboljšanje strukture materijala lakše vrši u toplom stanju ovoga, no u hladnom stanju.

Patentni zahtevi:

- 1.) Postupak za izradu metalnih kalupnih oblika, naznačen time, što se polugotovi komadi izraduju centrifugalnim livenjem i ovi se pomoću dalje prerade bez otpadaka ubočavaju u gotovi komad.
- 2.) Postupak po zahtevu 1, naznačen

time, što se polugotovi komadi dalje pre-
raduju u zagrejanom stanju bez otpadača
i u ovom se stanju dovode u gotovi oblik.

3.) Postupak po zahtevu 1 i 2, naznačen time, što se prsten iz centrifugalnog liva rastavlja u polugotove komade i ovi se odeljci prstena dalje u topлом stanju uobičavaju presovanjem u kakvom kalupu.

4.) Postupak po zahtevu 1. naznačen time, što se polugotovi komadi liju u kokilima, koje su, tako da se mogu zame-

njivati, umeštene u kakvom obrtnom kalupu za livenje koji se sastoji iz dva ili više delova, i dalja prerada se vrši presovanjem u istoj topлоти u kakvom kalupu.

5.) Postupak po zahtevu 1, naznačen time, što se prsten koji obrazuje polugotove komade bar delimično preradije na mjestu ulivanja pre dalje obrade.

6.) Postupak po zahtevu 1, naznačen time, što se prsten koji obrazuje polugotove komade potpuno preraduje pre dalje obrade.